

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους
Διεύθυνση Σχεδιασμού και Υποστήριξης
Τμήμα Νομικής Υποστήριξης και Συμβουλών

Ταχ. Δ/ση : Λ. Θηβών 196-198, Αγ. Ι. Ρέντης
Ταχ. Κώδικας : 18233
Πληροφορίες : Ευφροσύνη Λάτση
Τηλέφωνο : 213-2125716
Email : e.latsi@keyd.gov.gr

ΠΡΟΣ : Υπηρεσία Συντονισμού του
Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και
Οικονομικών
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών
Θεμάτων
Χ.Τρικούπη 6-10
10679 ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ. 2022/29.11.2023 Ερώτηση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου».

ΣΧΕΤΙΚΑ: Το υπ' αρ. 176748 ΕΞ/30.11.2023 έγγραφό σας.

Σε απάντηση της εν θέματι Ερώτησης του Βουλευτή του κόμματος “ΠΑΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ” κ. Γεωργίου Νικητιάδη προς τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Πρόσδος αντιπλημμυρικών έργων στην Ρόδο και στήριξη επαγγελματιών», σε σχέση με τα ερωτήματα που τίθενται σε αυτήν θα θέλαμε να σας γνωρίσουμε ότι δεν υφίσταται αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους.

Επί του τρίτου ερωτήματος σχετικά με τα μέτρα οικονομικής στήριξης των πολιτών και των επαγγελματιών των περιοχών που επλήγησαν από την καταστροφική πυρκαγιά του Ιουλίου στην Ρόδο, στο βαθμό που εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

1. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνει υπόψη του ότι οι οικονομικές δυνατότητες των πολιτών και των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε όλο το εύρος της οικονομίας, δεν είναι οι ίδιες και ότι η λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης και η παροχή οικονομικών διευκολύνσεων για την περαιτέρω στήριξή τους είναι καταλυτικής σημασίας για τη κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση των απρόσμενων εξελίξεων των τελευταίων ετών, ενώ αναδεικνύει την κρατική ευθύνη.

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του **έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες και πλήθος μέτρων ανακούφισης και διευκόλυνσης των δανειοληπτών**, με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους. Το πρόβλημα

της υπερχρέωσης καλούνται να αντιμετωπίσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της ιδιότητας αυτών ως πρωτοφειλετών, συνοφειλετών ή εγγυητών, τόσο στο πλαίσιο των έκτακτων προβλημάτων που ανέκυψαν τα τελευταία χρόνια, όπως αυτό της πανδημίας του κορωνοϊού ή άλλων έκτακτων καταστροφών, **όπως** της πρόσφατης πλημμύρας «Ντάνιελ» και **της ερωτούμενης πυρκαγιάς** όσο και σε γενικότερη βάση, εξαιτίας της πολυετούς οικονομικής κρίσης.

Έτσι, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το μείζονος σημασίας ζήτημα της αστικής και εμπορικής αφερεγγυότητας, το οποίο καλούνται να αντιμετωπίσουν και να διαχειριστούν όλοι οι Έλληνες πολίτες τα τελευταία χρόνια, η Πολιτεία ανέλαβε και συνεχίζει να αναλαμβάνει σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, θεσπίζοντας, αφενός μόνιμα εργαλεία διευθέτησης του ιδιωτικού χρέους εναρμονισμένα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως το Ν. 4738/2020 «Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Ρύθμισης Χρεών, Πτώχευσης και Απαλλαγής Φυσικών και Νομικών Προσώπων από τα Χρέη– 2η Ευκαιρία, τον Κώδικα Δεοντολογίας Ν. 4224/2013, αφετέρου Προγράμματα ενίσχυσης και υποστήριξης πληττόμενων δανειοληπτών ή πολιτών, οι οποίοι έχουν περιέλθει σε συνθήκες ευαλωτότητας (λ.χ. Νόμος 4916/2022 άρθρα 13 επ. «Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Κρατικής Στήριξης Πρώτης Κατοικίας Ευάλωτων Νοικοκυριών»), τα οποία ειδικώς αναλύουμε παρακάτω.

2. Πυρόπληκτοι

Ειδικώς, για το τρίτο ερώτημα που τίθεται εν προκειμένω, με το οποίο θίγονται ζητήματα λήψης μέτρων προστασίας των πυρόπληκτων της Ρόδου από τα μέτρα εκτέλεσης εναντίον τους και δη από τους πλειστηριασμούς, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Με την υπ' αριθ. **117362 (Β' 4982/09.08.2023) Απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών** με θέμα «Χορήγηση αναστολής της διενέργειας κάθε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης επί της κινητής ή ακίνητης περιουσίας σε πληγέντες από τις πυρκαγιές: α) της 17ης Ιουλίου 2023 σε περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων Ανατολικής και Δυτικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής, Κορινθίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου και Βοιωτίας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, β) της **18ης Ιουλίου 2023 σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Ρόδου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής**, γ) της 23ης Ιουλίου 2023 σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και της Περιφερειακής Ενότητας Κέρκυρας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, δ) της 26ης Ιουλίου 2023 σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας και Σποράδων της Περιφέρειας Θεσσαλίας και ε) της 27ης Ιουλίου 2023 σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας και Σποράδων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, στο πλαίσιο του άρθρου 53 του ν. 4797/2021 (Α' 66)», αποφασίσθηκαν τα εξής:

«1. Αναστέλλεται για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών η διενέργεια κάθε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης επί της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους, εξαιρουμένων των απαιτήσεων για διατροφή, σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και νομικές οντότητες, που έχουν αποδεδειγμένα πληγεί από τις πυρκαγιές του θέρους 2023. Η αναστολή του πρώτου εδαφίου εκκινεί για κάθε Περιφερειακή Ενότητα ως εξής:

....

β) την 18η Ιουλίου 2023, στις περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων Ρόδου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και Δυτικής Αττικής της Περιφέρειας Αττικής, που οριοθετήθηκαν ως πληγείσες δυνάμει των υπό στοιχεία Α2403/20.07.2023, Α2422/20.07.2023, Α2479/23.07.2023 και Α2538/24.07.2023 αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ...

2. Η αναστολή καταλαμβάνει, ιδίως, τη διενέργεια πλειστηριασμών, κατασχέσεων, αποβολών και προσωπικών κρατήσεων. Κατά το χρονικό διάστημα του πρώτου εδαφίου, **αναστέλλονται οι προθεσμίες άσκησης ενδίκων μέσων και βοηθημάτων που αφορούν σε εκκρεμείς διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης.**

3. Δικαιούχοι της αναστολής της παρ. 1 είναι επιχειρήσεις που πιστοποιούνται ως πληγείσες από βεβαίωση της Περιφέρειας και εντάσσονται στο πλαίσιο της κρατικής αρωγής προς πληττόμενες επιχειρήσεις, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία πιστοποιείται ότι έχουν υποστεί ζημίες στις κατοικίες τους, στο πλαίσιο της ένταξής τους στο σχήμα παροχής στεγαστικής συνδρομής και αποζημίωσης οικοσκευής.».

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών (ΕΕΤ) σε συνέχεια και της από 25 Ιουλίου 2023 ανακοινώσεώς της, με την οποία ανακοίνωσε ότι τα μέλη της, σε συνέχεια των κρατικών μέτρων στήριξης φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων που επλήγησαν από τις πρόσφατες πυρκαγιές, θα παράσχουν στους πληγέντες (δικαιούχους των κρατικών μέτρων) και περαιτέρω μέτρα στήριξης στην εξυπηρέτηση των πάσης φύσεως δανειακών τους υποχρεώσεων (ληξιπρόθεσμων ή μη), **επανήλθε με νεότερη ανακοίνωση στις 10/09/2023 με την οποία γνωστοποίησε ότι οι Τράπεζες μέλη της θα στηρίξουν και πάλι, με κάθε πρόσφορο τρόπο, επιχειρήσεις και νοικοκυριά που έχουν πληγεί από τα καταστροφικά φυσικά φαινόμενα των τελευταίων δύο μηνών και παρότρυνε πολίτες και επιχειρήσεις, που επιθυμούν να υποβάλουν επείγοντα αιτήματα ιδίως σε σχέση με την εξυπηρέτηση των δανειακών τους υποχρεώσεων, να επικοινωνήσουν άμεσα με τις τράπεζες συνεργασίας τους.**

Πέραν των ανωτέρω έκτακτων ρυθμίσεων που αφορούν και τη συγκεκριμένη φυσική καταστροφή (ήτοι καταστροφική πυρκαγιά του Ιουλίου στην Ρόδο), η ισχύς των οποίων είναι ακόμη εν ισχύ, υπενθυμίζεται ότι οι οφειλέτες είχαν και εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να διευθετήσουν τα χρέη τους, μέσω του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου που αφορά το ζήτημα των οφειλών και της υπερχρέωσης, το οποίο αναφέρεται περιληπτικά κατωτέρω:

3. ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ

Εκ προοιμίου επισημαίνεται ότι όλοι οι οφειλέτες -συμπεριλαμβανομένων και των πληγέντων από έκτακτες καταστροφές- έχουν τη δυνατότητα να διευθετήσουν τα χρέη τους, μέσω ειδικού θεσμικού πλαισίου, που αφορά το ζήτημα των οφειλών και της υπερχρέωσης.

Σημειώνουμε δε ότι έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή και Προγράμματα Στήριξης Δανειοληπτών, λόγω της αύξησης των επιτοκίων με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, κάποια εκ των οποίων έχουν ήδη ολοκληρωθεί (βλ. κατωτέρω υπό ΙΑ) και άλλα τα οποία βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη (βλ. κατωτέρω υπό ΙΒ). Ειδικώς:

Ι) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ ΛΟΓΩ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ

Όπως είναι γνωστό, τα τραπεζικά επιτόκια διαμορφώνονται ελεύθερα, σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν τη νομισματική πολιτική του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί εντός του πλαισίου της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, βάσει των άρθρων 2, 4 και 105.1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ ΔΟΣΕΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ (ΓΕΦΥΡΑ ΙΙΙ)

Προς αντιμετώπιση του σημαντικού ζητήματος της αύξησης των επιτοκίων δανεισμού, τέθηκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα επιδότησης του επιτοκίου της δόσης στεγαστικών δανείων ή και δανείων μικρών επιχειρήσεων ενήμερων ευάλωτων δανειοληπτών, με εμπράγματη ασφάλεια στην πρώτη κατοικία, το οποίο εκκίνησε την 1/2/2023 και η υποβολή των σχετικών αιτήσεων ολοκληρώθηκε στις 31/7/2023. Το πρόγραμμα αυτό υλοποιήθηκε αποκλειστικά από τις Τράπεζες, οι οποίες και το διαχειρίστηκαν. Σημειώνεται ότι το σύνολο της δαπάνης για την υποστήριξη των ευάλωτων δανειοληπτών στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος καλύφθηκε, στο πλαίσιο των διακριτών δράσεων εταιρικής κοινωνικής υπευθυνότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με ισόποσες εισφορές των τεσσάρων (4) συστημικών τραπεζών.

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών συνέβαλλε ενεργά στην υλοποίηση του σχεδίου στήριξης από το χρηματοπιστωτικό σύστημα ενήμερων ευάλωτων δανειοληπτών για την επιδότηση της δόσης στεγαστικών δανείων ή/και δανείων μικρών επιχειρήσεων. Η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ) συνέδραμε στην υλοποίηση του προγράμματος μόνο ως προς το πρώτο βήμα αυτού, που είναι η έκδοση της σχετικής βεβαίωσης ευάλωτου δανειολήπτη.

Ειδικότερα, για το χρονικό διάστημα από την 23/01/23, οπότε οι ελληνικές τράπεζες ανακοίνωσαν το σχέδιο στήριξης για την επιδότηση επιτοκίου για τους ευάλωτους οφειλέτες, παρατηρήθηκε αρχικώς μεγάλη αύξηση στον αριθμό των αιτήσεων της πλατφόρμας των ευάλωτων οφειλετών. Έως 31 Αυγούστου κατεγράφησαν 76.000 περισσότερες αιτήσεις σε σύγκριση με την περίοδο πριν από την εισαγωγή του συστήματος (τέλη-Ιαν. 2023). Υπογραμμίζεται δε, ότι στις 21/04/2023 τα κριτήρια επιλεξιμότητας για εισόδημα και περιουσία παρατάθηκαν κατά 30%, με σκοπό να ωφεληθεί ακόμα μεγαλύτερος αριθμός δανειοληπτών. Ωστόσο αναλύοντας περαιτέρω τα στοιχεία στην πλατφόρμα του ευάλωτου οφειλέτη καταγράφονται έως 30 Νοεμβρίου 2023:

91461 αιτήσεις έχουν δημιουργηθεί εκ των οποίων:

- **38.568 είναι ολοκληρωμένες αιτήσεις εκ των οποίων:**
 - 26.700 είναι ακυρωμένες
 - 8.116 είναι επιλέξιμες (5.151 αιτήσεις αφορούν το Πρόγραμμα Επιδότησης Δόσης)
 - 3.752 είναι μη επιλέξιμες
- **52.893 μη-ολοκληρωμένες όπου απαιτούνται ενέργειες από πλευράς αιτούντος, οι οποίες και δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ, δηλ. η αίτηση δεν προχώρησε σε επόμενο στάδιο ώστε να διαπιστωθεί η πλήρωση των κριτηρίων.**

Συμπερασματικά, το 70% των ολοκληρωμένων αιτήσεων έχει ακυρωθεί από τους ίδιους τους αιτούντες, δηλ. οι ίδιοι δήλωσαν την επιθυμία τους να μην προχωρήσουν με τη διαδικασία. Βασικό βήμα της διαδικασίας έκδοσης πιστοποιητικού, όπως και σε κάθε εργαλείο - πλατφόρμα του Ν.4738/2020, είναι η άρση τραπεζικού και φορολογικού απορρήτου, στην οποία πρέπει να προβεί ο πολίτης για να μπορέσει να οριστικοποιήσει την αίτησή του.

Με βάση τις εκτιμήσεις των χρηματοδοτικών φορέων, η αναμενόμενη συμμετοχή στο πρόγραμμα επιδότησης δόσης δανείου ήταν 40.000 δανειολήπτες. Ωστόσο, η συμμετοχή κυμάνθηκε σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, παρά τη διεύρυνση των κριτηρίων πέρα από τα όρια του ευάλωτου, και έως τέλος Νοεμβρίου έχουν ενταχθεί 3.049 δάνεια αξίας 138,13 εκ. ευρώ. Σημειωτέον ότι επρόκειτο καθαρά για ένα πρόγραμμα επιδότησης, στο οποίο θα ωφελούνταν οι δανειολήπτες και μπορούσε να συνδυαστεί και με το πρόγραμμα παγώματος επιτοκίου, και εντούτοις οι ίδιοι οι δανειολήπτες επέλεξαν την μη ένταξή τους σε αυτό.

Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί ότι και η διαδικασία έκδοσης της βεβαίωσης τυγχάνει τεχνικής υποστήριξης καθότι υφίσταται υπηρεσία «MyEGDIXlive» από την ΓΓ Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ) όπου οι πολίτες μπορούσαν να καθοδηγηθούν βήμα-βήμα στην ολοκλήρωση της αίτησης.

Β) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΗΜΕΡΟΥΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΜΕ «ΠΑΓΩΜΑ» ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ

Η σημαντική αύξηση των επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχει επιβαρύνει το κόστος του δανεισμού και επηρέασε, μεταξύ άλλων, την εύρυθμη εξυπηρέτηση από τους δανειολήπτες των δανείων τους που συνδέονται με τα βασικά επιτόκια του ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, οι τράπεζες και οι Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις προέβησαν στην υλοποίηση του προγράμματος «παγώματος» επιτοκίων σε ενήμερα στεγαστικά δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο, θωρακίζοντας έτσι τους δανειολήπτες που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν δυσκολίες αποπληρωμής των οφειλών τους. Κάθε δανειολήπτης δύναται να απευθύνεται στο συνεργαζόμενο μ' αυτόν φορέα προκειμένου να λάβει στοιχεία και πληροφορίες για τη λειτουργία του προγράμματος.

Η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ) παρακολουθεί με συνέπεια την υλοποίηση του προγράμματος ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΗΜΕΡΟΥΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΜΕ «ΠΑΓΩΜΑ» ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ και συλλέγει στατιστικά

στοιχεία από τα πιστωτικά ιδρύματα και τις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις ως προς την εφαρμογή και εξέλιξη του.

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, στο πρόγραμμα για το «πάγωμα» των επιτοκίων έχουν ενταχθεί και επωφεληθεί περίπου 500.000 δάνεια συνολικής αξίας άνω των 20,5 δις ευρώ. Το μέτρο τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο 2023 και θα έχει διάρκεια 12 μηνών.

II) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Πέραν των ανωτέρω, σχετικά με την προστασία των δανειοληπτών και τις μόνιμες λύσεις για τα ευάλωτα νοικοκυριά με στεγαστικά δάνεια, σας γνωρίζουμε ότι προκειμένου να αντιμετωπισθεί το μείζονος σημασίας ζήτημα της αστικής και εμπορικής αφερεγγυότητας, το οποίο καλούνται να αντιμετωπίσουν και να διαχειριστούν όλοι οι Έλληνες πολίτες τα τελευταία χρόνια, η Πολιτεία ανέλαβε και συνεχίζει να αναλαμβάνει σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, θεσπίζοντας, αφενός μόνιμα εργαλεία διευθέτησης του ιδιωτικού χρέους εναρμονισμένα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως το Ν. 4738/2020 «Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Ρύθμισης Χρεών, Πτώχευσης και Απαλλαγής Φυσικών και Νομικών Προσώπων από τα Χρέη– 2η Ευκαιρία, τον Κώδικα Δεοντολογίας Ν. 4224/2013, αφετέρου Προγράμματα ενίσχυσης και υποστήριξης πληττόμενων δανειοληπτών ή πολιτών, οι οποίοι έχουν περιέλθει σε συνθήκες ευαλωτότητας (λ.χ. Νόμος 4916/2022 άρθρα 13 επ. «Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Κρατικής Στήριξης Πρώτης Κατοικίας Ευάλωτων Νοικοκυριών»).

A. Με τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, οι οφειλέτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) μπορούν με μια ενιαία αίτηση να ρυθμίσουν συνολικά, χωρίς προσφυγή στο δικαστήριο, τις οφειλές τους:

- προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ / ΔΟΥ) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ) σε έως 240 δόσεις
- προς τράπεζες και διαχειριστές δανείων σε έως 420 δόσεις.

Βασικό κομμάτι της ρύθμισης οφειλών αποτελεί και η μερική διαγραφή χρέους, αφού ο οφειλέτης που εντάσσεται στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών δύναται να λάβει διαγραφή χρέους:

- προς το Δημόσιο έως 75% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 95% επί των προσαυξήσεων.
- προς τις τράπεζες και διαχειριστές δανείων έως 80% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 100% επί των τόκων.

Ωστόσο, θα πρέπει να πληρούνται όλοι οι κανόνες και προϋποθέσεις, όπως καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, οι σημαντικότεροι εκ των οποίων είναι:

- να έχει πραγματική οικονομική αδυναμία, τόσο ο οφειλέτης όσο και οι συνοφειλέτες και εγγυητές του
- η εμπορική αξία της περιουσίας του οφειλέτη, των συνοφειλετών και των εγγυητών του να είναι μικρότερη του ύψους της οφειλής. Παρατηρείται ότι στις περιπτώσεις που οικίες έχουν κριθεί ακατάλληλες και χρήζουν μεγάλων επισκευών, προφανώς και θα υφίσταται μεγάλη μείωση της εμπορικής τους αξίας.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του νέου εξωδικαστικού μηχανισμού παράγει μια αυτόματη ρύθμιση οφειλών, βάσει της αξίας της περιουσίας και του διαθέσιμου εισοδήματος, μετά την κάλυψη των εύλογων και ανελαστικών δαπανών, του οφειλέτη, των συνοφειλετών και εγγυητών του. Εφόσον ο οφειλέτης επιθυμεί, δύναται να προβεί και σε μια διαπραγμάτευση με τους ιδιώτες πιστωτές, αξιοποιώντας τις υπηρεσίες ενός πιστοποιημένου διαμεσολαβητή, με σκοπό τη δημιουργία μιας προσωποποιημένης πρότασης ρύθμισης οφειλών. Μέσω της ρύθμισης των ανωτέρω οφειλών με ευνοϊκό και μακροπρόθεσμο τρόπο επιτυγχάνεται και η αναστολή των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως διαταγές πληρωμής, κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών, καθώς και δεσμεύσεις και πλειστηριασμοί στην κινητή και ακίνητη περιουσία του οφειλέτη. Επιπροσθέτως, χορηγείται για 5 έτη Κρατική επιδότηση της δόσης των δανείων με υποθήκη / προσημείωση στην 1η κατοικία των ευάλωτων νοικοκυριών, ύψους έως 210 ευρώ μηνιαίως (ανάλογα με τη σύνθεση / μέλη του νοικοκυριού).

Θα θέλαμε δε να υπογραμμίσουμε, με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο εισάγονται ακόμη περισσότερες βελτιώσεις υπέρ των ευάλωτων, όπως η τεκμαιρόμενη συναίνεση. Ειδικότερα, για οφειλέτες που πληρούν τα κριτήρια του ευάλωτου, σύμφωνα με τους όρους του νόμου και έχουν εκδώσει βεβαίωση ευάλωτου οφειλέτη, τεκμαίρεται η συναίνεση του συνόλου των πιστωτών, επί της παραγόμενης αντιπρότασης πιστωτών, τόσο των χρηματοδοτικών φορέων, όσο και του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Στην περίπτωση αυτή, η πρόταση ρύθμισης που προκύπτει στη βάση της αντιπρότασης πιστωτών προσφέρεται μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας στον οφειλέτη, ο οποίος δύναται να την αποδεχθεί ή να την απορρίψει.

Β. Περαιτέρω, εάν κάποιος οφειλέτης αδυνατεί να εξυπηρετήσει μια μακροπρόθεσμη ρύθμιση οφειλών, τότε έχει τη δυνατότητα να προβεί σε πλήρη διαγραφή όλων των οφειλών, μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών, με σκοπό να λάβει τη 2η ευκαιρία. Σε αυτή την περίπτωση ρευστοποιείται η περιουσία του οφειλέτη, πλην της 1ης κατοικίας των ευάλωτων νοικοκυριών, η οποία αποκτάται από τον Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων. Ο ως άνω Φορέας αποτελεί ζωτικό κομμάτι της λειτουργίας του πτωχευτικού νόμου, αποτελώντας το «καταφύγιο» για τους αδύναμους οφειλέτες που οδηγούνται σε πτώχευση ή σε αναγκαστική εκτέλεση, διατηρώντας, ωστόσο, την κατοικία τους. Σύμφωνα με τα κριτήρια του νέου πτωχευτικού νόμου, ο Φορέας θα αποκτά την πρώτη κατοικία του ευάλωτου οφειλέτη, μετά από αντίστοιχο αίτημα μεταβίβασης από αυτόν, εφόσον είτε έχει κηρυχθεί σε πτώχευση είτε επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση κατά της πρώτης κατοικίας του, προκειμένου να την επαναμισθώσει σε αυτόν, έτσι ώστε να αποφεύγεται η έξωσή του. Η περίοδος της επαναμίσθωσης θα φτάνει τα 12 χρόνια και στη λήξη της ή και νωρίτερα ο οφειλέτης θα μπορεί να επαναγοράσει το ακίνητο.

Μέχρι τη σύσταση του Φορέα, με τα α. 13 επ. του ν. 4916/2022 (Α' 65) εισήχθη Πρόγραμμα Συνεισφοράς του Δημοσίου με ωφελούμενους ευάλωτους οφειλέτες. Το ως άνω Πρόγραμμα έχει ήδη εκκινήσει μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας, που έχει αναπτυχθεί από την τ. Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, όπως διαπιστώθηκε με την υπ' αριθμ. 129295 ΕΞ 2022

Απόφαση της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΦΕΚ Β' 4865/15-09-2022) από 15/09/2022.

Γ. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Πρόγραμμα αυτό, το Δημόσιο συνεισφέρει στις δόσεις που είναι αναγκαίες για την αναστολή της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης που έχει εκκινήσει κατά της κύριας κατοικίας του οφειλέτη ή της διαδικασίας εκποίησης της κατοικίας αυτής στο πλαίσιο της πτώχευσης, και έχει τα κάτωθι βασικά χαρακτηριστικά:

Τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος είναι:

- Κρατική επιδότηση της δόσης του στεγαστικού δανείου των ευάλωτων οφειλετών
- Κρατική επιδότηση από 70 έως 210 ευρώ μηνιαίως
- Κρατική επιδότηση μηνιαίας δόσης δανείων για 15 μήνες
- Αναστολή μέτρων των πιστωτών (π.χ. κατασχέσεις, πλειστηριασμοί και εξώσεις)

Ήδη μέχρι σήμερα από την ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα αντλούνται τα εξής αριθμητικά στοιχεία:

-Σε στάδιο Δημιουργία της αίτησης βρίσκονται 411.

-Σε στάδιο Αξιολόγηση/διόρθωση της αίτησης βρίσκονται 67.

-Εντάχθηκαν στο πρόγραμμα : 130.

Δ. Το νέο θεσμικό πλαίσιο ρύθμισης χρεών βρίσκεται σε εφαρμογή, με τα νούμερα να βαίνουν αυξητικά επιβεβαιώνοντας έτσι το γεγονός ότι φυσικά και νομικά πρόσωπα βρίσκουν λύσεις. Ειδικότερα σας γνωρίζουμε τα κατωτέρω:

Συνεχίστηκε σε υψηλά επίπεδα και κατά το μήνα Νοέμβριο του 2023 ο αριθμός ρυθμίσεων και οριστικών υποβολών αιτήσεων στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, πιστοποιώντας τη δυναμική του συγκεκριμένου εργαλείου και το ενδιαφέρον των πολιτών, όπως είχαν άλλωστε αποτυπωθεί και στα στατιστικά τη χρονική περίοδο των τελευταίων μηνών. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ):

Το μήνα Νοέμβριο του 2023 πραγματοποιήθηκαν 1152 νέες επιτυχείς ρυθμίσεις οφειλών και 2289 οριστικές υποβολές αιτήσεων. Συνολικά, μέχρι το τέλος Νοεμβρίου του 2023 έχουν πραγματοποιηθεί 11175 επιτυχείς ρυθμίσεις οφειλών οι οποίες αντιστοιχούν σε 4,1 δισ. ευρώ αρχικών οφειλών. Σημαντική είναι, επίσης, η διατήρηση του ποσοστού εγκρισιμότητας των ρυθμίσεων από τους χρηματοδοτικούς φορείς σε υψηλό επίπεδο, το οποίο κυμάνθηκε στο 75 %.

Στη μηνιαία αναφορά προόδου συμπεριλαμβάνεται και η ανάλυση της αιτιολογίας απόρριψης της προτεινόμενης ρύθμισης από πλευράς χρηματοδοτικών φορέων και οφειλετών, σε συνέχεια της σειράς βελτιώσεων για τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών με το ν.5024/2023, και συγκεκριμένα το άρ. 48 αυτού, που θέτει σε ισχύ τη διαδικασία γνωστοποίησης της αιτιολογίας μη συναίνεσης στις προτάσεις ρυθμίσεων του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών.

Ήδη, συγκριτικά με τα αποτελέσματα των προηγούμενων προσπαθειών, δηλ. του εξωδικαστικού μηχανισμού που θεσμοθέτησε η προηγούμενη Κυβέρνηση με το ν. 4469/2017, ο νέος εξωδικαστικός

έχει φέρει βελτιωμένα αποτελέσματα. Παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον από τους πολίτες να ρυθμίσουν τις οφειλές τους μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού, σε σύγκριση με όλα τα προηγούμενα κρατικά εργαλεία ρύθμισης οφειλών.

Το δε ενδιαφέρον για την ως άνω αναφερόμενη 2η ευκαιρία βαίνει αυξανόμενο, καθώς παρατηρείται αύξηση κατά 70% του αριθμού των αιτήσεων στο σύνολο σε σχέση με την αρχή του έτους, ενώ 2559 αιτήσεις έχουν επικυρωθεί από τα αρμόδια δικαστήρια για σύνολο οφειλών € 1,9δισ.

Συνεπώς, όλοι οι οφειλέτες, είτε είναι κτηνοτρόφοι είτε όχι, συμπεριλαμβανομένων και των εγγυητών, έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν όλα τα χρέη τους και να αποφύγουν κατασχέσεις και πλειστηριασμούς, μέσω της δυνατότητας ρύθμισης ή απαλλαγής από τις οφειλές τους, όπως προβλέπει ο νέος Νόμος.

4. ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ-ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Πέραν των ανωτέρω αναφερομένων, επιπρόσθετα και ειδικώς θα θέλαμε να σας γνωρίσουμε ότι για απαιτήσεις δανείων που έχουν μεταβιβαστεί από Πιστωτικά Ιδρύματα και διαχειρίζονται Εταιρείες Διαχείρισης απαιτήσεων και πιστώσεων, έχει εκδοθεί ο νόμος 4354/2015 (Α' 176), όπως ισχύει, ο οποίος θεσπίζει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση και απόκτηση απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, σύμφωνα δε με το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 3 του Νόμου «*Στις περιπτώσεις πώλησης και μεταβίβασης απαιτήσεων του παρόντος νόμου, καθώς και σε περιπτώσεις ανάθεσης διαχείρισης, δεν χειροτερεύει η ουσιαστική και δικονομική θέση του οφειλέτη και του εγγυητή και δεν επιτρέπεται η μονομερής τροποποίηση όρου σύμβασης, καθώς και του επιτοκίου*». Σημειώνουμε επίσης ότι σύμφωνα με την παρ. 22 του άρθρου 1 του ανωτέρω νόμου οι εταιρείες διαχείρισης «*θεωρούνται δανειστές και προμηθεύτριες κατά την έννοια του ν. 2251/1994 (Α'191) και υποχρεούνται να συμμορφώνονται με την κείμενη νομοθεσία περί Προστασίας Καταναλωτή, όπως αυτή κάθε φορά εφαρμόζεται και ισχύει, με τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών (Β'2289/2014), με τους κανόνες που διέπουν τη χορήγηση δανείων και πιστώσεων που ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα... και να λαμβάνουν ειδική μέριμνα για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες*».

Τέλος, έχει εκδοθεί η Οδηγία (ΕΕ) 2021/2167 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2021, η οποία διαμορφώνει κοινό πλαίσιο και απαιτήσεις για τους διαχειριστές πιστώσεων και τους αγοραστές πιστώσεων μη εξυπηρετούμενων συμβάσεων πίστωσης στην ΕΕ, και αναμένεται να ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο εντός της προθεσμίας που θέτει η Οδηγία, ήτοι μέχρι την 29η Δεκεμβρίου 2023 και περιλαμβάνει αντίστοιχες προβλέψεις περί προστασίας των δανειοληπτών με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί με τον ν. 4354/2015.

5. Εν κατακλείδι υπογραμμίζουμε ότι το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών βρίσκεται σε άμεση συνεργασία με τις θεσμικές αρχές εποπτείας και συμμόρφωσης των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων καθώς και τους ευρωπαϊκούς φορείς του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος, και, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, λαμβάνει αποφάσεις,

προβαίνει σε συστάσεις ή διευκρινήσεις, εισηγείται και τροποποιεί το νομοθετικό πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού τομέα λαμβάνοντας υπόψη ότι η οικονομική πολιτική, στην κατεύθυνση της ανάπτυξης, πρέπει να δώσει την απαραίτητη στήριξη στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες ανάλογα με το διαθέσιμο δημοσιονομικό χώρο και με γνώμονα την ομαλή λειτουργία της αγοράς. Η δε Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους με αίσθημα ευθύνης, ορθολογισμού και αλληλεγγύης μετέχει των κρίσιμων εξελίξεων και συμβάλλει με συνέπεια στο έργο του Υπουργείου Οικονομικών, αξιοποιώντας ιδίως την εμπειρία της στη λειτουργία των νομοθετικών εργαλείων ρύθμισης οφειλών, καταθέτοντας τη γνώση της για θεσμική ευελιξία και αντικειμενική αναγνώριση της οικονομικής αδυναμίας των πολιτών στο πλαίσιο των ρυθμίσεων οφειλών, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Γενική Γραμματέας

Θεώνη Αλαμπάση